

1995
jonge Maaskantprijs
Adriaan Geuze
West-8

JURY
Ben van Berkel
Tom Maas
Bert van Meggelen

JURYRAPPORT

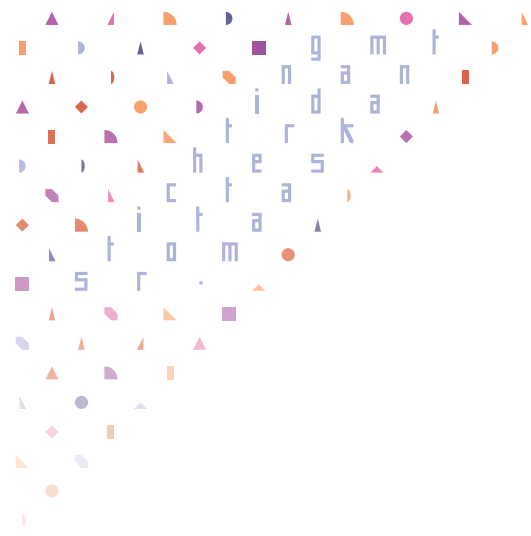
Steun voor de radicaliteit van de aanpak

Voor het eerst in de juryrapporten voor de Rotterdam-Maaskantprijs voor Jonge Architecten wordt niet alleen uitvoerig stilgestaan bij het noemen van de naam van de kandidaat, maar ook bij die van de laatste afvaller. Deze wordt genoemd en geroemd om haar kwaliteiten: Winka Dubbeldam. Uitgangspunt voor de juryleden in 1995 is dat de prijs een belang heeft die verder reikt dan het persoonlijk oeuvre of de situatie waarin het is gemaakt. Het werk van de winnaar moet getuigen van reflectie op het vakgebied, inspirerend zijn voor vakgenoten en buitenstaanders en ook van evidente culturele of maatschappelijke betekenis zijn. De toekenning van de prijs is dan meer dan een persoonlijke aanmoediging, namelijk een impuls voor de ontwikkeling en invloed van het vak.

Tien jaar geleden, bij het instellen van de 'jonge' Rotterdam-Maaskantprijs, schrijft de jury, 'Lag het geenszins voor de hand dat een landschapsarchitect kandidaat zou kunnen zijn. Dat vak speelde destijds een achtergrondrol. De winnaars zijn overigens merendeels architecten die binnen het vakgebied nog steeds van invloed zijn.'

Die keuze weerspiegelt hoe het vak architectuur in die jaren aan zelfbewustzijn en invloed won. 'Momenteel is architectuur zelfs gevaarlijk populair geworden: de fixatie op een enkel bijzonder bouwwerk kan leiden tot te weinig aandacht voor de stedenbouwkundige samenhang en de kwaliteit van de openbare ruimte. Onder andere hierdoor is nu sprake van hernieuwde aandacht voor stedenbouw en landschapsarchitectuur. Die twee disciplines bieden meer nieuwe openingen voor het denken over en het ontwerpen van de gebouwde omgeving dan de architectonische discipline. Zij bieden een vruchtbaarder milieu en heroriëntatie op de toekomst van gepland en gebouwd Nederland.'

De belangrijkste opgaven in Nederland voor de komende jaren zijn de grootschalige ingrepen, zoals de aanleg van de hogesnelheidslijn, de Betuwelijn, de uitbreiding van Schiphol en de bouw van Vinex-locaties. Dit zijn plannings- én ontwerp-opgaven, die uitdagen na te denken in hoeverre schaal, stedenbouw en architectuur op een andere leest moeten worden geschoeid om nieuwe typologieën te ontwikkelen en een nieuwe kijk op oude begrippen als Groene Hart en Randstad te krijgen. Landschapsarchitect Adriaan Geuze

manifesteert zich op dit snijpunt van ontwikkelingen en schaalniveaus. De jury heelt overwogen de prijs toe te kennen aan Winka Dubbeldam, die zich onderscheidt door het onderzoeken van nieuwe ontwerpmethodieken en de systematische inzet van de computer daarbij. Vooral om de visuele wereld te 'architecturaliseren'. In haar werk loopt de inzet van nieuwe middelen gelijk op met het ontwikkelen van nieuwe architectonische concepten waarbij de grensvlakken kunst en filosofie zijn. Zij studeerde, werkt en doceert in de VS. Deze internationale oriëntatie kan een belangrijke impuls betekenen voor de in zichzelf gekeerde Nederlandse vakwereld.

Toch kiest de jury voor Geuze, wiens onderzoek zich niet richt op abstracte filosofische categorieën, maar zo radicaal mogelijk concreet is. Zoals de jury het verwoordt: 'Hij brengt aan het licht hoeveel diepzinnigheid kan schuilen in eenvoud. Hij schraapt overbodige lagen als wensdromen en clichés die het zicht vertroebelen weg. Prozaïsch als een Hollandse waterstaatsingenieur gaat hij op zoek naar het antwoord en zoekt hij de confrontatie met de gevestigde orde van eigen en andere vakgebieden. Daarbij heeft hij al een indrukwekkend oeuvre op zijn naam staan, dat een impuls geeft aan andere disciplines. Daardoor stijgt het werk van Geuze ver uit boven het concrete resultaat. Cruciaal is dat hij scherp analyseert en bijna banale bevindingen uitwerkt tot hun uiterste consequentie, waarna banaliteit omslaat in rijkdom. Hij is dan ook niet alleen landschapsarchitect, maar als vormgever van de openbare ruimte tevens stedenbouwer. Ook zijn ideeën over woningtypologie tonen de poëtica van de moderniteit en vernieuwen de kijk op de omgeving.'

De omvang van zijn oeuvre en zijn succes in brede kring kunnen tot de conclusie leiden dat juist Geuze geen aanmoedigingsprijs nodig heeft. De jury gelooft dat hij dan slachtoffer wordt van zijn eigen succes en zijn onbetwiste talenten. Dit miskent ook hoeveel strijd Geuze nog zal moeten voeren om zijn radicaliteit te handhaven. Om hem te steunen in zijn aanpak kan de Rotterdam-Maaskantprijs voor Jonge Architecten van doorslaggevend belang zijn.